

KADMIUM

Kadmium är en giftig tungmetall som är skadlig för bland annat njurarna. Kadmium finns naturligt i jorden men tillförs också jorden via deposition (luftnedfall) och via gödsling. Förutom väderlek påverkar odlingsstrategier och då i synnerhet gödsling, kalkning och sortval hur mycket kadmium som tas upp i grödan. Om kadmiumhalten i marken överstiger gränsvärdet krävs en analys av ax eller kärna. Leverans av IP-vete och IP-havre för humankonsumtion kan ske av spannmål som garanteras ha en låg kadmium-halt.

Det är inte ett absolut samband mellan kadmiumhalt i jord och gröda, och om ax/kärnprov under flera år visat godtagbara nivåer trots höga värden i jorden kan dispens från ax/kärnprov ges under vissa förutsättningar.

Frågor och svar

Behövs Cd-analys om man inte levererar spannmål till humankonsumtion?

Nej, det behövs inte, IP-reglerna är framförallt för produktion av spannmål för humankonsumtion. Men i många fall skulle de också kunna gälla för foder och utsäde etc. Om IP spannmålsreglerna används för produktion av foder, utsäde, energi eller dylikt så behövs inte Cd-analysen.

Hur ofta ska Cd-analysen göras? Ska den göras varje år?

Om kadmiumhalten i marken överstiger gränsvärdet krävs en analys av ax eller kärna. Leverans av IP-vete och IP-havre till humankonsumtion sker endast av spannmål som garanteras ha en låg kadmiumhalt. Ett godkänt markprov gäller i 10 år. Om Cd-halten i jorden överskrider gränsvärdet (mer än 0,30 mg Cd/kg lufttorr jord) ska ax/kärnprov göras. Kadmiumhalt i kärnanalys från axprov (vid gulmognad) eller från tröskad vara ska vara för IP-GRUND mindre än 0,10 mg Cd/kg och för IP-SIGILL mindre än 0,08 mg Cd/kg kärna för höstvete och havre eller för IP-GRUND mindre än 0,20 mg Cd/kg och för IP-SIGILL mindre än 0,10 mg Cd/kg kärna för vårvete. Dispens kan ges från grödprov under speciella förutsättningar, se nedan.

Under vilka förutsättningar ges dispens från grödanalys (dvs. då markvärdet överstiger mer än 0,30 mg Cd/kg lufttorr jord)?

Eftersom det inte är ett absolut samband mellan Cd-halt i jord och gröda kan dispens ges från kärnprov trots att Cd-halten i jorden är högre än gränsvärdet under vissa förutsättningar.

Dispens från kärnprov kan ges i 5 år om man kan visa att Cd-halten i kärnproven har legat under gränsvärdet i minst 3 års spannmålsodling i följd på ett fält. (Mellanliggande grödor undantas analysen). Uppföljningsanalys av kärna ska senast ske vart 4:e år, för att säkerställa fortsatt låga kadmiumhalter. Dispensen från kärnanalys gäller under förutsättning att alla gödselmedel som används har låga Cd-halter.

Exempel

År 1 m- markanalys (Cd halt över gränsvärdet)

År 2 - spannmål - ANALYS (godkänt prov)

År 3 - oljeväxter

År 4 - spannmål - ANALYS (godkänt prov)

År 5 - spannmål - ANALYS (godkänt prov)

År 6 - spannmål - dispens från prov

År 7 - spannmål - dispens från prov

År 8 - oljeväxter

År 9 - spannmål - dispens från prov

År 10 - spannmål - dispens från prov

År 11 - markanalys (Cd halt över gränsvärdet)

År 11 - spannmål - UPPFÖLJANDE kärnanalys räcker etc.

Kärnprov från växande gröda får representera max 25 ha och kärnprov (tröskad vara) max 250 ton. Jordanalys ska representera högst 15 ha och godkänt prov gäller i 10 år. All provtagning ska ske enligt vedertagen metod. OBS att en eventuell dispens gäller för de fält som provet representerar och inte för hela gården.